

Male imelaps norralane Magnus Carlsen

Eelmise nädala malenurgas kirjutasime maailmameistrivõistluste ühinemismatšist Venemaa esindaja Vladimir Kramniku ja Bulgaaria maletaja Veselin Topalovi vahel, mis lõppes Kramniku võiduga. Täna loos pöörame pilgu tulevikku ja teeme juttu ehk tulevasest maailmameistrist, Norra imelapsest, 15-aastasest Magnus Carlsenist. Carlsen liigub malemaailma tipu poole väga jõuliste sammudega ja on kodusel põhjamaal male populaarsust tublisti kasvatanud.

Magnus Carlseni sündis 30. novembril 1990 Lommedalenis, selles Oslo lähedal asuvas linnakeses elab Carlsen praegugi. Rahvusvaheliseks suurmeistriks males sai noormees 2004. aastal 13 aasta, 3 kuu ja 27 päeva vanusena – temast kiiremini on nimetatud tiitlini jõudnud vaid Ukraina esindaja Sergei Karjakin ja India uus malelootus Parimarjan Negi.

Käimasoleva aasta 1. oktoobri seisuga on Carlseni Rahvusvahelise Maleliidu (FIDE) poolt rehkendatav reiting juba peaaegu 2700, viimaste aastate pidava reitingu tõusu tulemusel on ta end murdnud kindlalt maailma 30 parema maletaja hulka.

Carlsen tõusis Norra maletroonile

Tänavustel Norra malemeistrivõistlustel Mossis tõestas Carlsen taas oma headust, ta jäi jagama esikohta koos rahvusvahelise suurmeistri Simen Agdesteiniga. Meistri selgitamiseks peetud järelmatši võitis Carlsen ja kerkis esmakordselt Norra esimaletajaks. Huvitav on fakt, et Agdestein on muide Carlseni treener.

2005. aastal Sandesis toimunud Norra meistrivõistlustel jagasid esikohta samuti Carlsen ja Agdestein, toona Carlsen järelmatši kaotas.

Lisaks triumfile Norra meistrivõistlustel on Carlsen viimasel ajal mänginud ka üha edukamalt erinevatel rahvusvahelistel jõuproovidel. Näiteks jagas ta jaanuaris esikohta Hollandis mainekal Wijk aan Zee maleturniiril, seekord siiski veel B-grupis, kuid juba järgmise aasta alguses võib Carlsenilt oodata head esitlust A-grupis maailma absoluutsete tippude vastu.

Kõige krooniks võitles Carlsen end mullu novembris-detsembris Venemaal toimunud FIDE Maailma Karikaturniiril kümne parema hulka, mis tagas pääsu maailmameistritiitli predendentide matši(de)le – sisuliselt tähendab see aga, et norralane on maailma 20 väljavalitu seas, kel avaneb peagi võimalus pürgida maailmameistri troonile. MM-tiitli pretendentide matšide avaringis tuleb Carlsenil vastu astuda Armeenia esinumbrile Levon Aronjanile.

Suurmeistriks mängleva kergusega

Carlsen täitis rahvusvahelise suurmeistri tiitli saamiseks vajalikud kolm normi näiliselt mängleva kergusega 2004. aasta esimesel poolel, vaid napi nelja kuu jooksul. Esimese normitäitmise sai ta kirja 2004. aasta jaanuaris Hollandis Wijk aan Zees, kui võitis C-grupi turniiri 10,5 punktiga 13st. Teine normitäitmine sai teoks sama aasta veebruaris Moskvast Aeroflot Openil ja kolmandat korda jõudis Carlsen sihile aprillis Dubai Openil. Pärast seda jäi üle vaid oodata, et FIDE noormehe tiitli kinnitaks. Et malevõhikulegi arusaadavaks teha, mis tasemel noor norralane on, siis olgu võrdluseks öeldud, et eestlastest kõrgeimat FIDE reitingut omav rahvusvaheline suurmeister Jaan Ehvest, kes hiljuti USA lipu alla mängima kolis, FIDE oktoobri reitingutabelis esisaja hulka ei mahu, tema reiting on 2597. Viimasel paaril aastal aga umbes poolsada punkti reitingut kaotanud Eesti praegune esimaletaja Kaido Külaots ei mahu enam 2543 reitingupunktiga isegi mitte maailma 300 parema hulka.

Magnus Carlsen - Torstein Bae

Norra meistrivõistlused 2006, 5. voor

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Rd2 dxe4 4.Rxe4 Rd7 5.Rg5 Rgf6 6.Od3 e6 7.R1f3 Od6 8.Le2 h6  
9.Re4 Rxe4 10.Lxe4 Lc7 11.0-0 b6 12.Lg4 Kf8 13.b3 Ob7 14.Ob2 Rf6 15.Lh4 c5  
16.dxc5 Lxc5 17.Od4 Lc7 (Mitte just eriti kvaliteetne uuendus. Parem paistab olevat  
varemgi esinenud 17...La5 18.Oxf6 gxf6.)

18.Oxf6 Oxf3 19.Ob2 Ob7 20.Vfe1 Le7 21.Ld4 e5 22.Lg4 h5 23.Lf5 g6 24.Lh3 Lg5  
25.Vad1 Vd8 26.Of1 Oc8 27.Lc3 Le7

28.Vxe5! (Valge võidab efektselt etturi, aga maleprogramm Fritz teatab, et valgel oli  
veel parem võimalus – 28.Oa3!! Oxa3 29.Vxe5 ning mustal pole paremat kui  
loovutada lipp oda ja vankri eest. Kuid ka partiis pole mustal erilisi pääsemislootusi.)

28...Oxe5 29.Oa3! Kg7 30.Oxe7 Oxc3 31.Oxd8 Of5 32.Og5 Vc8 33.Od3 Oxd3  
34.Vxd3 Of6 35.Oxf6+ Kxf6 36.c3 b5 37.Kf1 Vc6 38.Ke2 Ke5 39.Kd1 g5 40.Kc2 f5  
41.Vd4 g4 42.Kd3 h4 43.a4 a6 44.axb5 axb5 45.Vb4 Vc5 46.h3! (Vahepeal tundus  
juba, et mustal õnnestub vihaselt vastu ajada, aga see käik paneb kõik paika.

Pealetungist kuningatiival jäävad järgi vaid nõrkused, liputiivale tekkiv vabaettur aga  
otsustab kiiresti mänu saatuse.)

46...gxh3 47.gxh3 f4 48.f3 Kf5 49.c4 bxc4+ 50.bxc4 Vc8 51.Vb5+ Kg6 52.c5 Kf5  
53.Kc4 1:0.

Partiikommentaariid on pärit meister Ülar Laugu toimetatavalt Eesti Maleliidu  
autoriveerult <http://vaatleja.blog-city.com/>

Margus Sööt (Tallinn),  
meistrikandidaat males

#### NOOREMAD MALESUURMEISTRID LÄBI AEGADE:

- 1) Sergei Karjakin, Ukraina, 2672 (12.01.1990) 12 aastat, 7 kuud, 0 päeva – 2002
- 2) Parimarjan Negi, India, 2538 (09.02.1993) 13 aastat, 3 kuud, 22 päeva – 2006
- 3) Magnus Carlsen, Norra, 2698 (30.11.1990) 13 aastat, 3 kuud, 27 päeva – 2004
- 4) Bu Xiangzhi, Hiina, 2671 (10.12.1985) 13 aastat, 10 kuud, 13 päeva – 1999
- 5) Teimour Radjabov, Aserbaidžaan, 2729 (12.03.1987) 14 aastat, 0 kuud, 14 päeva – 2001
- 6) Ruslan Ponomarjov, Ukraina, 2703 (11.10.1983) 14 aastat, 0 kuud, 17 päeva – 1997
- 7) Etienne Bacrot, Prantsusmaa, 2705 (22.01.1983) 14 aastat, 2 kuud, 0 päeva – 1997
- 8) Maxime Vachier-Lagrave, Prantsusmaa, 2579 (21.10.1990) 14 aastat, 4 kuud, 0 päeva – 2005
- 9) Peter Leko, Ungari, 2741 (08.09.1979) 14 aastat, 4 kuud, 22 päeva – 1994
- 10) Juri Kuzubov, Ukraina, 2559 (26.01.1990) 14 aastat, 7 kuud, 12 päeva – 2004
- 11) Nguyen Ngoc Truong Son, Vietnam, 2534 (23.02.1990) 14 aastat, 10 kuud, 0 päeva – 2004
- 12) Hikaru Nakamura, USA, 2640 (09.12.1987) 15 aastat, 2 kuud, 19 päeva – 2003
- 13) Pentala Harikrishna, India, 2674 (10.05.1986) 15 aastat, 3 kuud, 5 päeva – 2001
- 14) Humpy Koneru, India, 2545 (31.03.1987) 15 aastat, 1 kuud, 27 päeva – 2002
- 15) Judit Polgar, Ungari, 2710 (23.07.1976) 15 aastat, 4 kuud, 28 päeva – 1991
- 16) Alejandro Ramirez, Costa Rica, 2485 (21.06.1988) 15 aastat, 5 kuud, 14 päeva – 2003
- 17) Robert James Fischer, USA, 2780 (09.03.1943) 15 aastat, 6 kuud, 1 päeva – 1958

Järjekorras ees- ja perekonnanimi, riik, FIDE reiting seisuga 1. oktoober 2006,  
sünniaeg, vanus suurmeistriks saamise hetkel, aasta suurmeistriks saamise hetkel.